



MINORITY SAFEPACK INITIATIVE

YOU ARE NOT ALONE. ONE MILLION
SIGNATURES FOR DIVERSITY IN EUROPE

Fokus på nationale mindretal i Europa

Nationale mindretal

EU har mange emner på dagsordenen. Men nationale mindretal er ikke et af dem, der får særlig megen opmærksomhed. Nationale mindretal er ikke beskyttet af EU's regler eller får støtte gennem EU.

I EU tilhører mere end 50 mio. europæiske borgere et af cirka 350 nationale mindretal. Der er f.eks. danskere i Tyskland, bretonere i Frankrig, makedonere i Grækenland, samer i Sverige, tyskere i Danmark, frisere i Tyskland, russere i Estland og Letland, ungarere i Rumænien, romaer i Bulgarien, baskere i Frankrig, tyskere i Rumænien, slovenere i Østrig osv.

Ud over EU's 23 officielle sprog, findes der mere end 60 regionale/mindretalssprog. Det er sprog som frisisk, bretonsk, romani, walisisk og rætoromansk.

Nationale mindretal er mennesker, som har et andet sprog og en anden kultur end flertalsbefolkningen i det land, de bor i, og som ønsker at fastholde deres sproglige og kulturelle identitet, samtidig med, at de lever som aktive medborgere i deres respektive nationalstat. De er statsborgere i den stat, de bor i, men de identificerer sig med en anden nation. De er typisk blevet et mindretal, fordi den fysiske grænse er blevet flyttet. Ikke mindst efter 1. verdenskrig betød nye grænsedragninger, at mange nationale mindretal så dagens lys.

En sådan mangfoldighed af sprog og kulturer er med til at gøre Europa til et rigere sted at leve og underbygger det synspunkt, at i et samarbejdende Europa tilhører alle et mindretal.

EU og mindretal

De nationale mindretal og deres rettigheder indgår stort set ikke i EU's traktater, fordi nogle medlemslande er imod det. Det gælder f.eks. Frankrig, Spanien og Grækenland.

Da de østeuropæiske lande skulle optages i EU i 90'erne blev de mødt med en række krav, der bl.a. skulle sikre demokratisk regeringsførelse, menneskerettigheder og mindretalsbeskyttelse. Men kravene gjorde sig kun gældende i optagelsesprocessen. De gjald ikke for de lande der allerede var

medlem af EU og da første de nye lande var kommet ind i varmen, forsvandt kravene også fra deres skuldre. Det betyder, at mange mindretal i dag oplever undertrykkelse og svære betingelser for at udøve eget sprog og kultur.

Nationale mindretal anses af visse grupper i EU-systemet for at være separatister, der ønske at oprette deres egen nationalstat. Det er eksempler som Catalonien og Skotland, der er med til at sætte en sådan dagsorden. Langt de fleste mindretal har dog ikke noget ønske om løsrivelse eller nye statsdannelse. Faktisk er det en betingelse for at kunne være medlem af den europæiske mindretals organisation FUEN, at man *ikke* kæmper for selvstændighed.

I virkeligheden er mange af de nationale mindretal i kraft af deres to-sprogethed, kulturforståelse og binstreghs-identitet gode brobyggere imellem sprog, nationer og stater i Europa. Her fremhæves det dansk-tysk grænselande og København-Bonn Erklæringerne ofte som et eksemplarisk eksempel.

INTERNATIONALE ORGANISATIONER OG MINDRETAL

Organisation	Konvention	Centrale elementer	Kontrolmulighed
FN	Menneskerettighedserklæringen	Traktater om civile, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Sikring mod enhver form for diskrimination.	
Europarådet	Den Europæiske Menneskerettighedskonvention		På baggrund af formelle klager kan Menneskerettighedsdomstolen afsige juridisk bindende domme
Europarådet	Sprogpagten	Sikre mindretals sprog i det offentlige rum	Landerapporter vurderes af ekspertkomité, der videresender anbefalinger til Ministerrådet
Europarådet	Rammekonventionen	Sikre og beskytte nationale mindretal	En rådgivende komité giver anbefalinger til Ministerrådet på baggrund af landerapporter og studiebesøg
EU	Stabilitetspagten	Fastlægger og sikre mindretalsforhold	
EU	Københavnkriterierne	Ansøgerlandene skal garantere demokrati, retsstatsforhold, menneskerettighederne og respekt for mindretal.	Skal opfyldes for at optagelse i EU er mulig
EU	Lissabon traktaten	Menneskerettigheder indgår i selvstændig artikel. Her næves mindretal specifikt.	

De nationale mindretals ønske om at blive mere synlige i EU-sammenhæng, hænger både sammen med et ønske om at bekæmpe undertrykkelse og negativ særbehandling og om at understøtte EU's grundværdier "fællesskab og mangfoldighed". FUEN mener, at man med et sådan værdisæt burde give mere plads til den forskellighed mindretallene repræsenterer. De mener, at ønsket om anerkendelse og accept vil være til gavn for både de nationale mindretal og det europæiske fællesskab.

Med Borgerinitiativet er der skabt en mulighed for organisationer som FUEN til at presse Europa-kommissionen til at tage bestemte emner op.

Det europæiske borgerinitiativ

Det europæiske borgerinitiativ er blevet til for at fremme demokratiet i EU. Det har siden den 1. april 2012 været muligt at gøre brug af dette initiativ. Borgerinitiativet står i Lissabontraktatens artikel 11. Som EU-borger har man gennem borgerinitiativet mulighed for at opfordre Europa-Kommissionen til at tage bestemte emner op og fremsætte et nyt lovforslag på området. Det kræver at mindst en million borgere fra mindst syv forskellige medlemslande bakker op om initiativet.

Et europæisk borgerinitiativ skal opfordre Europa-Kommissionen til at foreslå lovgivning på områder, hvor EU har beføjelse til det. Et borgerinitiativ skal have støtte fra mindst én million EU-borgere fra mindst 7 af de 28 medlemslande. Der kræves et minimum af underskrivere fra hvert enkelt af de 7 lande.

Siden borgerinitiativet blev en mulighed, er der blevet sat gang i en række underskriftindsamlinger. Indtil nu er det kun lykkedes at få gennemført fire initiativer. Resten er enten blevet trukket igen eller har ikke kunne samle tilstrækkeligt med underskrifter.

Minority Safepack

Siden april 2017 har der været gang i et borgerinitiativ, der har fokus på nationale mindretal.

Det er FUEN (*Federation Union of European Nationalities*), den europæiske mindretals organisation, som står bag, og dette borgerinitiativ kaldes for *Minority Safepack*. Der er lige nu en underskriftindsamlingen i gang rundt om i hele EU. Formålet er at få sat nationale mindretals sproglige, kulturelle og politiske rettigheder på EU's dagsorden. EU opfordres til at gennemføre initiativer på områder som regionale- og mindretalssprog, uddannelse og kultur, deltagelse,

lighed og medier. Ved mere end 1 million underskrifter er EU kommissionen forpligtet til at handle. Underskriftindsamlingen kører frem den 3. april 2017.

Vigtigste målsætninger:

Vi opfordrer EU til at vedtage en række retsakter, der skal forbedre beskyttelsen af personer, der tilhører nationale og sproglige mindretal, og styrke den kulturelle og sproglige mangfoldighed i EU. Det drejer sig om politiske tiltag på områderne regionale sprog og mindretalssprog, uddannelse og kultur, regionalpolitik, deltagelse, lighed, audiovisuelle medier og andre medier samt regional (statslig) støtte.

Processen frem mod selve borgerinitiativet har været lang. Først afviste Kommissionen Minority Safepack, men siden fik FUEN medhold hos Domstolen og dermed kunne underskriftindsamlingen gå i gang.

For FUEN er det afgørende, at et europæiske fællesskab rummer alle borgere og giver plads til den mangfoldighed, der findes i EU, uafhængig af de enkelte nationalstater. For FUEN er mindretal ikke en trussel, men netop det kit, der gør EU's motto "Mangfoldighed forener" muligt.

Ved indgangen til 2018 er der indsamlet omkring 350.000 underskrifter, så der er fortsat lang vej til millionen. Det er også meget skævt fordelt, hvor underskrifterne er samlet ind. Rumænien er topscoreren og har for længst nået det antal underskrifter, de er forpligtet til at samle ind. I Danmark er der elektronisk indsamlet ca. 20% af de 10.000 underskrifter, der skal bruges her. Hertil kommer et antal på papir, man endnu ikke har overblik over. Men det har vist sig svært at trænge igennem med budskabet. En søgning i mediernes databaser viser, at interessen for initiativet stort set ikke er til stede, hvilket betyder, at meget få i Danmark kender til Minority Safepack.

Så der er fortsat et arbejde, der skal gøre fra FUEN og de enkelte mindretal, hvis flertalsbefolkningerne skal vise interesse og skrive under og dermed gøre borgerinitiativet Minority Safepack vellykket.

